

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ (WETLANDS)

Τα Μεταβατικά οικοσυστήματα (Λιμνοθάλασσες, Εκβολές) και ορισμένα από τα Παράκτια οικοσυστήματα εντάσσονται σε μια ευρύτερη κατηγορία οικοσυστημάτων που ορίζονται ως **ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ** ή **ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ** (Wetlands):

ΟΡΙΣΜΟΣ

‘Κάθε τόπος που καλύπτεται εποχικά ή μόνιμα από ρηχά νερά ή που δεν καλύπτεται ποτέ από νερά, αλλά έχει υπόστρωμα (έδαφος, άμμο, χαλίκια, κλπ.) υγρό για μεγάλο διάστημα του έτους (shallow water bodies, wet substrate for long periods)

- Ρηχές λίμνες (Shallow Lakes)*
- Ρηχά ποτάμια με τις εκβολές τους (Shallow rivers along with the Estuaries)*
- Έλη (Saltmarshes, Marches)*
- Λιμνοθάλασσες (Lagoons)*
- Λιβάδια από Θαλάσσια Φανερόγαμα (π.χ. *Posidonia Meadows, Zostera Meadows*) σε βάθη έως 6m (up to 6m depth)*

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

Τα Μεταβατικά οικοσυστήματα (Λιμνοθάλασσες, Εκβολές) και οι Υγρότοποι γενικότερα δέχονται μια σειρά από απειλές (οι περισσότερες των οποίων είναι εξαιτίας ασύνητων χρήσεων ως αποτέλεσμα εσφαλμένων μέτρων αναπτυξιακής πολιτικής). Τα κυριότερα αίτια αλλοιώσεων των Ελληνικών Υγροτόπων είναι τα ακόλουθα:

I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

- ❑ Στερεά & Υγρά Απόβλητα οικισμών, μεταποιητικών μονάδων, κτηνοτροφικών μονάδων (Sewage, Industry Wastes)
- ❑ Έλειψη διαχείρισης καλαμώνων ή εσφαλμένη διαχείριση (Reeds Management – *Phragmites*)
- ❑ Υπεράντληση νερών υγροτόπου ή υπόγειων νερών κοντά στον υγρότοπο

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

REEDS-*Phragmites*

Sewage

Litter

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

- ❑ **Ανεξέλεγκτο κυνήγι** (Hunting without any management)
- ❑ **Υπερβόσκηση αγρολίβαδων** (overgrazing)
- ❑ **Επιχωματώσεις ή απόρριψη μπαζών** (Embankments)
- ❑ **Αμμοληψίες** (Sandblasting)
- ❑ **Γεωργικά ατυχήματα**, δηλ. αθέλητη ρίψη γεωργικών φαρμάκων (agricultural drugs/pesticides) από το έδαφος ή τον αέρα
- ❑ **Υπεραλίευση**(Over-fishing)
- ❑ **Καταστροφή Ενδιαιτημάτων** (χώρων αναπαραγωγής ψαριών) (Destroy of Habitats or Habitats fragmentation) (e.g. Nursery grounds for young/juveniles fish species/invertebrates)
- ❑ **Αλλαγή Αλατότητας νερού** (Change of Salinity status)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

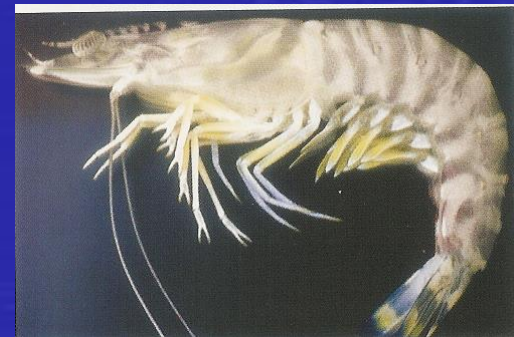
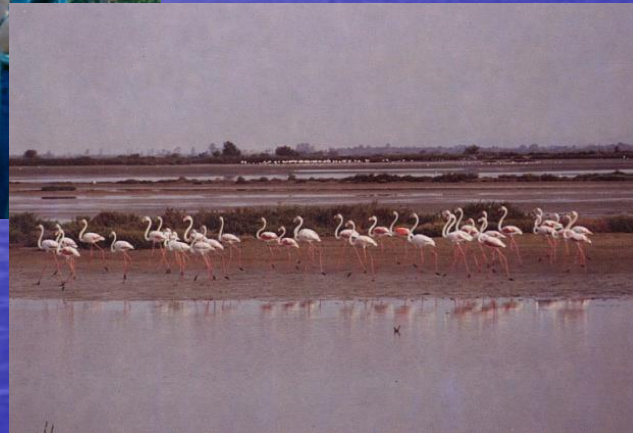
I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

- ❑ Εγκατάσταση εντατικών υδατοκαλλιεργειών (Development of Intensive Aquaculture)
- ❑ Κατασκευές εγγειοβελτικών έργων (Drainage Technical Interventions – change of water regime)
- ❑ Εμπλουτισμός νερών με ξενικά είδη (Enrichment of water with Allochthonus/Invasive species)
- ❑ Παραθεριστικοί οικισμοί & Ξενοδοχεία (Development of Hotels and other structures for Touristic activities)
- ❑ Ανεξέλεγκτος Οικολογικός Τουρισμός (Development of alternative Tourism activities / Ecotourism – e.g. Birdwatching without taking into account the Carrying Capacity of the Area)
- ❑ Συγκοινωνιακά Έργα (διάνοιξη δρόμων, κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών, αεροδρομίων, μαρινών, κλπ) (Transportation Projects – e.g. construction of roads, railway, airport runway, marinas)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

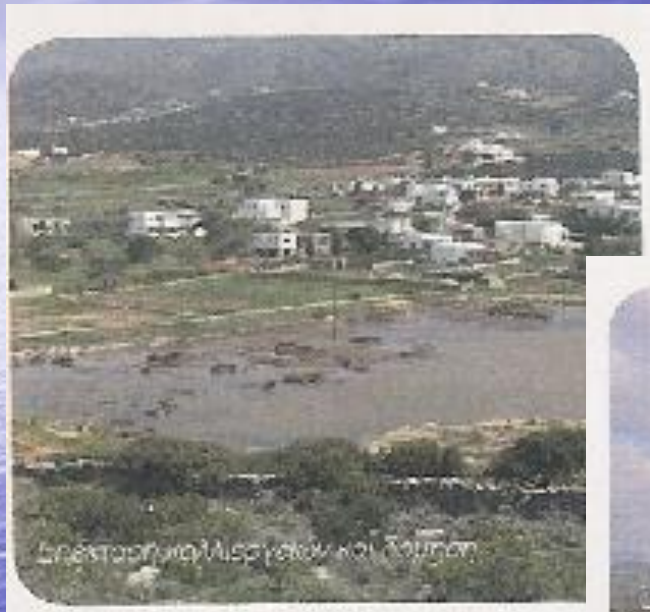
I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

I. ΑΜΕΣΑ /DIRECTLY (στον Υγρότοπο ή την περιμετρική του ζώνη)

Απόρριψη σκουπιδιών και μπάζων

Μετατροπή σε

Δόμηση σε υγροτομικά εδάφη

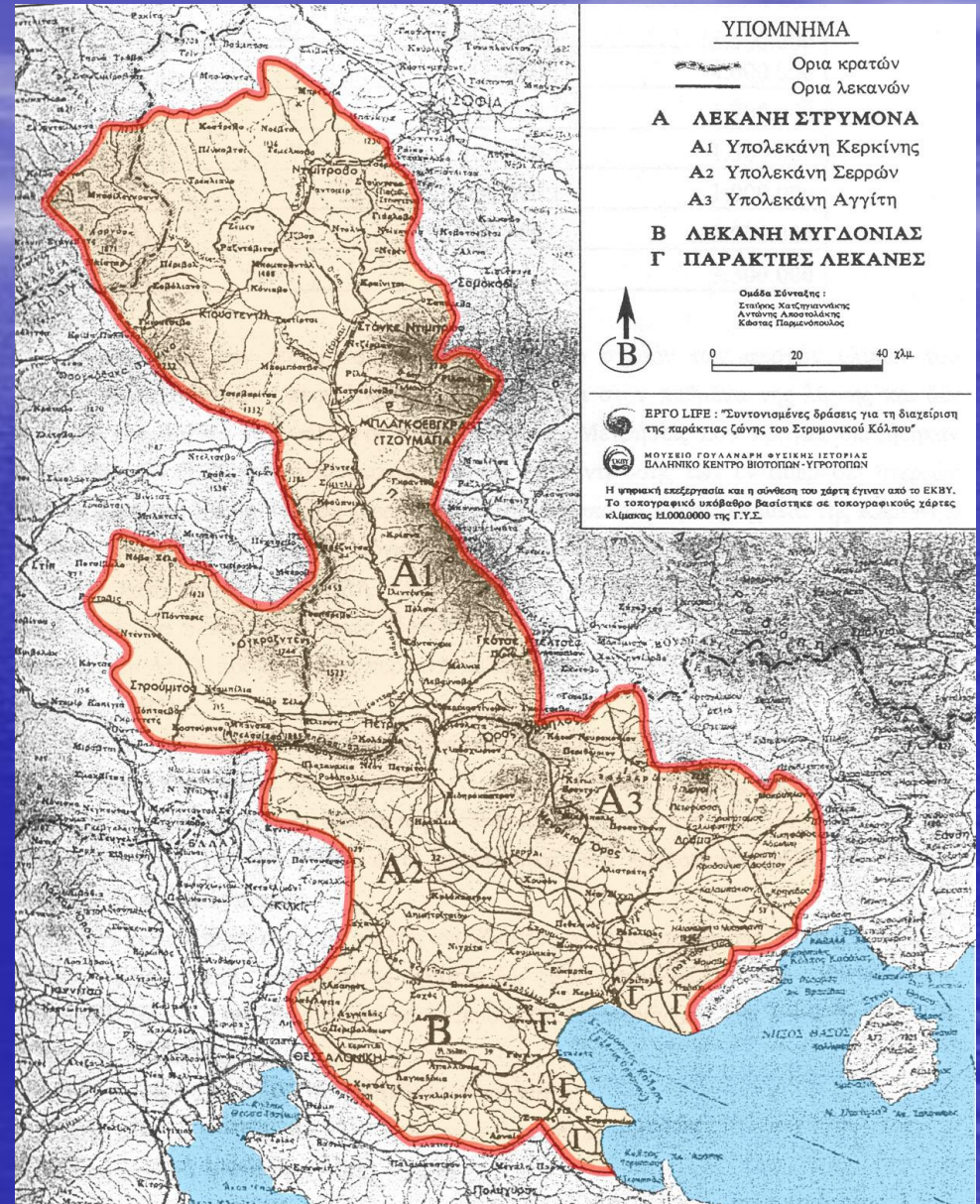

Υπερβόσκηση

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

II. ΕΜΜΕΣΑ /INDIRECTLY (in the Catchment Area)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Wetlands - ΑΠΕΙΛΕΣ (Pressures)

II. ΕΜΜΕΣΑ /INDIRECTLY (in the Catchment Area)

- ❑ Καταστροφή Φυσικής Βλάστησης της λεκάνης απορροής από πυρκαγιές, υπερβόσκηση, λαθροϋλοτομία, λατομεία (Destroy of the Natural Vegetation)
- ❑ Εισαγωγή Γεωργικών Ρύπων από μη αρδευόμενες περιοχές μέσω του στραγγιστικού δικτύου (Inflow of Pollutants through the irrigation system)
- ❑ Μεταβολή Υδρολογικών Συνθηκών από επεμβάσεις (Φράγματα, υπεράντληση υπόγειων νερών) σε άλλες περιοχές με τις οποίες συνδέεται ο υγρότοπος (Change of the Water Regime)
- ❑ Απόθεση & παροχέτευση Στερεών & Υγρών αποβλήτων σε χειμάρρους (Litter and Sewage)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

- ❑ Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτισμικής και Φυσικής Κληρονομιάς (UNESCO Convention for the protection of the cultural and natural heritage 1972)
- ❑ Σύμβαση για την Προστασία Υγροτόπων RAMSAR (1971) (RAMSAR Wetlands Convention)
- ❑ Σύμβαση CITES (1973) (CITES Convention for the trademark of products from the Biological Resources)
- ❑ Σύμβαση της Βαρκελώνης (1976) για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (BARCELONA Convention)
- ❑ Σύμβαση της Βέρνης για τη διατήρηση της Άγριας Ζωής και του Φυσικού Περιβάλλοντος της Ευρώπης (BERN Convention for the protection of the Wildlife and the Natural Environment of Europe)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

- ❑ Σύμβαση της Βόννης για την Προστασία των Μεταναστευτικών Ειδών της Άγριας Πανίδας (1979) (BONN Convention for the protection of the Migratory Species and the Wild Fauna)
- ❑ Σύμβαση MARPOL (1973) για τη Θαλάσσια Ρύπανση (MARPOL Convention for the protection of the Sea from Pollutants)
- ❑ Σύμβαση του Ρίο (1992) για τη Βιολογική Ποικιλότητα (Convention for the Biodiversity)
- ❑ Σύμβαση Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982) (UNCLOS Convention)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

• Convention on Biological Diversity (CBD)

- United Nations Environmental Program (UNEP).
- **Type:** International legal instrument (adopted in 1992).
- **Parties / countries:** 196 (168 signatures).
- **Aim:** the conservation and sustainable use of biological diversity
- **Tools:**
 - National Biodiversity Strategy (Εθνικές Στρατηγικές) & Action Plans (Σχέδια δράσεις) (NBSAPs)*
 - National reports (Εθνικές εκθέσεις)

Convention on
Biological Diversity

www.cbd.int

The NBSAPs:

- Main tools for implementing the Convention at the national level.
- All countries must prepare a NBSAP.
- The National Biodiversity Strategy must be considered in the planning of those sectors whose activities have an impact (positive or negative) on biodiversity.
- NBSAPs should be revised every 5 years.

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

Barcelona Convention “For the protection of Mediterranean Marine & Coastal Environment”

- United Nations – Mediterranean Action Plan
- **Type:** International legal instrument (adopted 1976, amended 1995)
- **Parties / countries:** 22 contracting countries
- **Aim:** Focusing on pollution & conservation of biological diversity
- **Objectives:**
 - Assess and control marine pollution
 - Ensure sustainable management of natural marine and coastal resources
 - Integrate the environment in social & economic development
 - Protect the marine & coastal zone by reduction & prevention of pollution from land and sea
 - Protect natural heritage
 - Strengthen solidarity among Mediterranean states
 - Improvement of life

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

- Barcelona Convention

- 7 Protocols:

Dumping from ships and aircraft, Prevention & Emergency (pollution from ships), Land-based Sources and Activities, Offshore Pollution from Exploration & Exploitation, Hazardous wastes, Integrated Coastal Zone Management, **Specially Protected Areas and Biological Diversity.**

Including 3 Annexes regarding:

1. Criteria for the selection of Specially Protected Areas of Mediterranean Importance - SPAMIs (*habitats*) – Annex I
2. List of endangered or threatened *species* – Annex II
3. List of *species* whose exploitation is regulated – Annex III

www.rac-spa.org/publications

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

Α. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

- ❑ **Σύμβαση για την Προστασία Υγροτόπων RAMSAR**
- ❑ **Η μόνη Διεθνής Σύμβαση που αφορά Υγροτόπους (The only one which covers exclusively Wetlands)**
- ❑ **Υπογράφηκε για πρώτη φορά το 1971 από 22 χώρες (1st time in 1971 in the IRAN city Ramsar – 22 Countries signed)**
- ❑ **Το γνωστότερο νομικό κείμενο έννομης προστασίας λόγω συχνής αναφοράς στα ΜΜΕ**
- ❑ **Μέχρι το 1996 είχε υπογραφεί από 90 χώρες (90 Countries till 1996)**
- ❑ **Η κύρωση της Συνθήκης στην Ελληνική Νομοθεσία έγινε το 1974 με το Ν.Δ. 191/74 (adopted in Greece by the Law 191/1974)**

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

Σύμβαση για την Προστασία Υγροτόπων RAMSAR

- Η Σύμβαση υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη να συντηρούν τους Υγροτόπους με τη δημιουργία Περιοχών Ειδικής Προστασίας (Development of a Network of Areas important for Birds – Initial consideration in RAMSAR; then the Convention framework was expanded and included also other important flora and fauna species) για αυτούς που αναφέρονται ρητώς ως Διεθνούς Σημασίας Βιότοποι Υδροβίων Πτηνών (αρχική συνάντηση Ramsar, 1971)
- Τα όρια κάθε Υγροτόπου που εγγράφεται περιγράφονται με σαφήνεια, σημειώνονται σε χάρτη, είναι δυνατόν να διευρυνθούν και μπορούν να συμπεριλάβουν ζώνες οχθών ή ακτών, που συνορεύουν με τον Υγρότοπο καθώς επίσης και νησιά ή υγρές περιοχές που περιβάλλονται από αυτόν

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

Σύμβαση για την Προστασία Υγροτόπων RAMSAR

Τα κριτήρια για τον καθορισμό μιας περιοχής ως Διεθνούς Σημασίας Βιότοπο είναι [1η Διάσκεψη των Κρατών Μερών στο Cagliari (1980), στην 2η Διάσκεψη στο Gronigen (1985), στην 3η Διάσκεψη στη Regina (1990) και στην 4η Διάσκεψη στο Montreaux (1996)] :

- ✓ Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό Υγροτόπων ως Διεθνούς Σημασίας για τα Υδροβία Πτηνά (BIRDS)
- ✓ Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό Υγροτόπων ως Διεθνούς Σημασίας για τα Φυτά & Ζώα (FLORA & FAUNA SPECIES)
- ✓ Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό Υγροτόπων ως Διεθνούς Σημασίας επειδή είναι μοναδικά & αντιπροσωπευτικά οικοσυστήματα (UNIQUE & CHARACTERISTIC HABITATS)

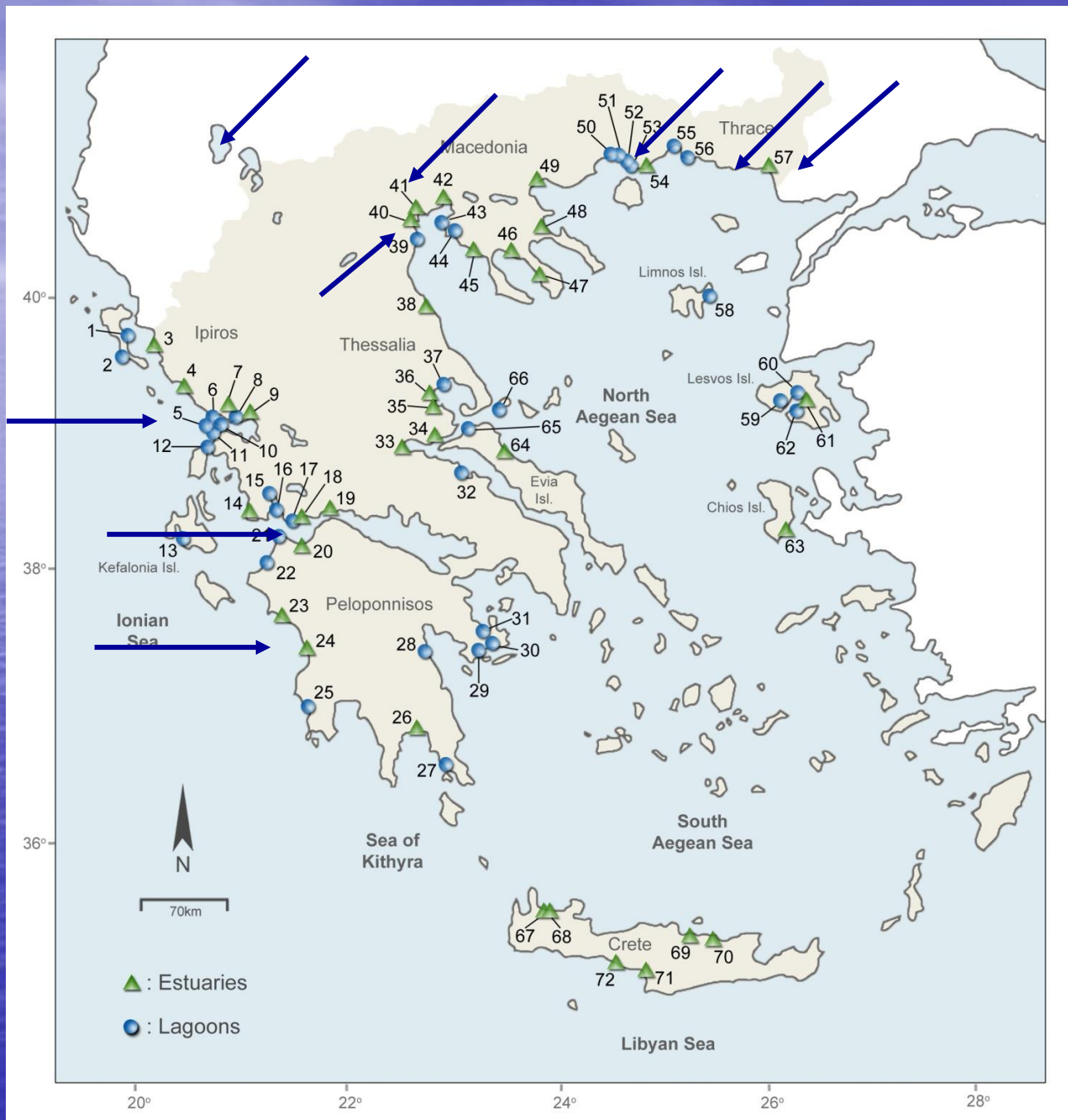
ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ/LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF WETLANDS

A. Διεθνείς Συμβάσεις/INTERNATIONAL CONVENTIONS

- ☐ Σύμβαση για την Προστασία Υγροτόπων RAMSAR
- ☐ Η Ελλάδα έχει εντάξει 11 υγροτόπους στον Κατάλογο Ραμσάρ (GREECE – 11 WETLANDS IN THE RAMSAR CONVENTION NETWORK):
 1. Δέλτα Έβρου (EVROS Estuary)
 2. Λίμνη Ισμαρίδα & Λιμνοθάλασσες Ροδόπης (ISMARIDA Lake and RODOPI Lagoons)
 3. Λίμνη Βιστωνίδα & Πόρτο Λάγος (VISTONIDA Lake & PORTO LAGOS)
 4. Δέλτα Νέστου (NESTOS Estuary)
 5. Τεχνητή Λίμνη Κερκίνη (KERKINI Artificial Lake)
 6. Λίμνες Βόλβη & Κορώνεια (Λαγκαδά)(VOLVI & KORONIA Lakes)
 7. Δέλτα ποταμών Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα & Αλυκή Κίτρους Περίας (ESTUARIES IN THERMAIKOS Gulf)
 8. Λίμνη Μικρή Πρέσπα (SMALL PRESPA Lake)
 9. Αμβρακικός Κόλπος (AMVRAKIKOS Gulf)
 10. Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου (MESOLONGHI Lagoon)
 11. Λιμνοθάλασσα Κοτύχι & Δάσος Στροφυλιάς (KOTYCHI Lagoon and STROFILIA Forest)

Υγρότοποι RAMSAR στην Ελλάδα RAMSAR Wetlands in Greece

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Β. Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και Πολιτική/EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES & POLICIES

B1. Νομοθεσία/LEGISLATION-DIRECTIVES

- Οδηγία της ΕΕ για τις Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις (85/337)
- Οδηγία της ΕΕ για την Προστασία της Ορνιθοπανίδας (79/409)
- Οδηγία της ΕΕ για την Προστασία των Οικοτόπων (92/43) – NATURA 2000
- Οδηγία της ΕΕ για την Ποιότητα των Υδάτων Κολύμβησης (76/160)
- Οδηγία της ΕΕ για την προστασία των Υδάτων από την Νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (91/676)
- Οδηγία της ΕΕ για την Ποιότητα των Γλυκών υδάτων που έχουν ανάγκη βελτίωσης ή προστασίας για τη διατήρηση της ζωής των Ιχθύων (78/659)
- Οδηγία της ΕΕ για τη θέσπιση Πλαισίου Κοινοτικής Δράσης στον τομέα της πολιτικής των Υδάτων (2000/60)

B2. Πολιτική/POLICIES

- Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα Επίδειξης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών
- 5ο & 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον

5 European Directives (Ευρωπαϊκές Οδηγίες)

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

- related to the NATURA 2000 network of protected areas
- Aim: Favourable conservation status for species & habitats

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)

- related to the NATURA 2000 network of protected areas
- Aim: Favourable conservation status for bird species

3. Water Framework Directive (2000/60/EEC)

- improve quality of inland and coastal waters, covers all water categories (rivers, lakes, groundwater, coastal and transitional waters)
- Aim: Good Ecological Status by 2015

4. Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC)

- ecosystem-based management approach.
- Aim: Good Environmental Status (GES) by 2020

5. Maritime Spatial Planning Directive (2014/89/EU)

- planning of human activities and conservation management actions

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

Annex I – Natural habitat types whose conservation requires the designation of Special Areas of Conservation (SACs)

Annex II – Animal & plant species whose conservation requires the designation of Special Areas of Conservation (SACs)

Annex III – Criteria for selecting sites for identification as sites of community importance (SCI) and designation as SACs.

Annex IV – Animal & plant species in need of strict protection both within and outside Natura 2000 sites

Annex V – Animal & plant species whose exploitation in the wild should be managed in order to maintain a good conservation status.

Annex VI – Prohibited methods of capture and killing, and modes of transport.

* **Wild birds Directive** has corresponding Annexes (I – IV) referring to **birds**, and the designation of Special Protection Areas (SPAs) for their survival, and for all migratory bird species.

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

- Provide specific guidelines and scientific criteria for the selection of sites to be included in the **NATURA 2000 network**.
- 92/43/EEC Provides an “interpretation manual of European Union habitats”

[http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/Int_Manual_EU28.pdf]

- Identifies priority habitats & species
- Identifies existing or potential human-induced threats

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

Procedure of site selection:

1. Member states carry out assessments on habitats & species
2. Propose **Sites of Community Importance (SCIs)**.
3. Need to designate SCIs as **Special Areas of Conservation (SACs)** within 6 years the most!
4. Member states should give priority to sites that are most threatened / most important for conservation
5. Member states should take necessary management or restoration measures to maintain favorable conservation status.
6. Every 6 years member states should provide an assessment report of the conservation measures taken, and an evaluation of the conservation status of natural habitats and species (i.e. to assess whether they are in Favourable Conservation Status)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)
2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

Definitions:

Site of Community Importance (SCI):

A site which contributes significantly to the maintenance or restoration of a natural habitat type or of a species (enlisted in Annex I, II), in the biogeographical region/s it belongs to.

Special Area of Conservation (SAC):

An SCI where the necessary conservation measures are applied for the maintenance or restoration of natural habitats and or the populations of the species.

Special Protection Areas (SPA):

Areas designated based on specific scientific criteria, for the protection of 194 threatened and for all migratory bird species.

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

“Conservation status” of a natural habitat:

the sum of the influences acting on a natural habitat and its typical species that may affect its long-term natural distribution, structure and functions, as well as the long-term survival of its typical species.

“Favourable” when:

- the habitat’s natural range and area cover within its range is stable or increasing.
- the specific structure and functions that are necessary for its long-term maintenance exist and are likely to continue to exist for the foreseeable future

Priority natural habitats are indicated by an asterisk (*) and are natural habitat types in danger of disappearance.

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

“Conservation status” of a species:

the sum of the influences acting on the species concerned that may affect the long-term distribution and abundance of its populations within a specific territory.

“Favourable” when:

- Population dynamics data indicate that the species is maintaining itself on a long-term basis as a viable component of its natural habitats.
- Its natural range is neither reduced nor likely to be reduced in the foreseeable future
- There is sufficiently large habitat to maintain its populations on a long-term basis

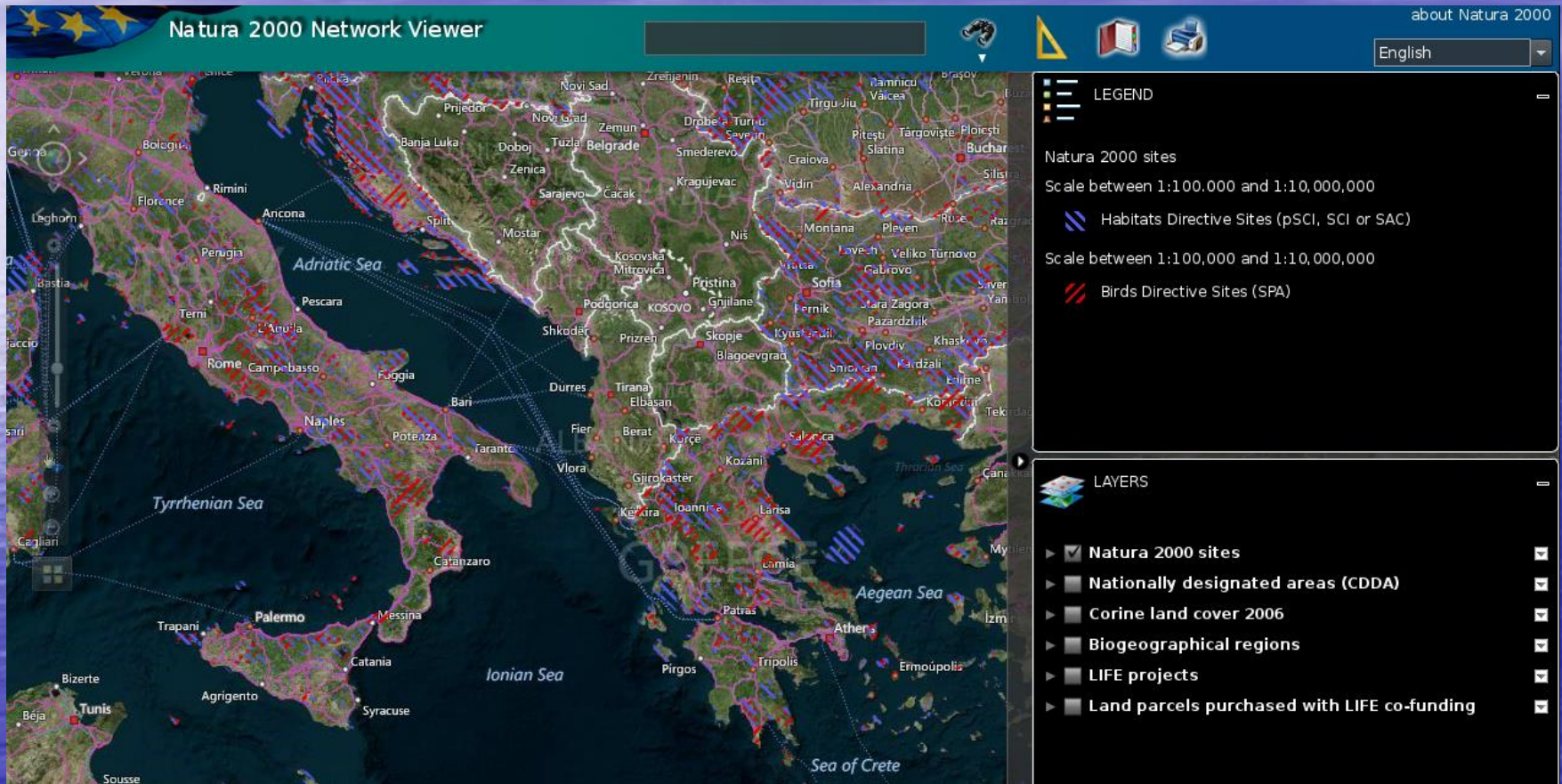
Priority species are indicated by an asterisk (*)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/data>

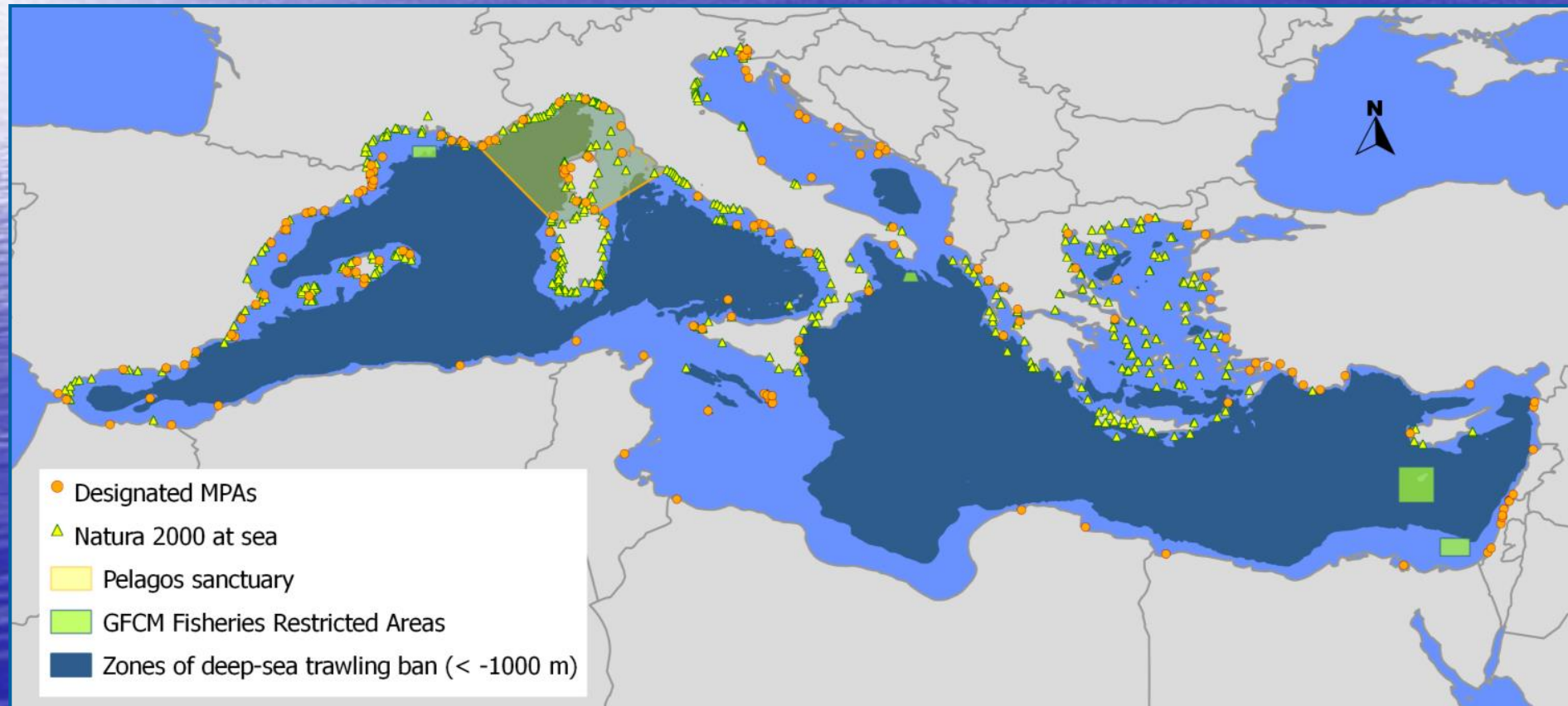
<http://natura2000.eea.europa.eu>

<http://medpan.org/marine-protected-areas/>

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)
2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)
2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

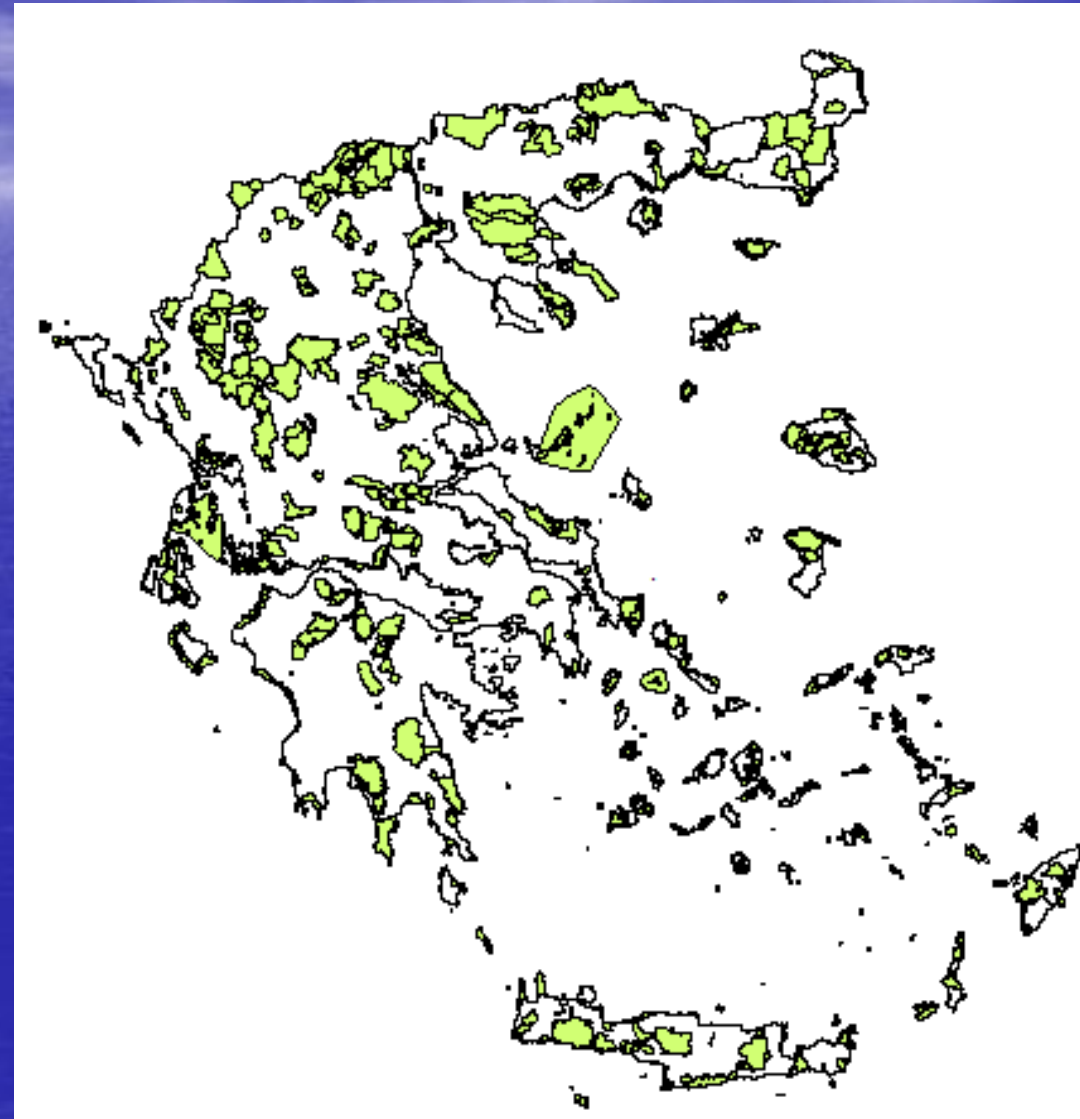
National designations	Specially Protected Areas of Mediterranean Importance (SPAMIs - Barcelona Convention)
Natura 2000 sites (EU)	Ramsar sites (Ramsar Convention)
Conservation driven Fisheries Restricted Areas (FRAs - GFCM)	Biosphere Reserves (UNESCO - MAB)
Particularly Sensitive Sea Area (PSSA - IMO)	World Heritage sites (UNESCO)
International Marine Park of the Strait of Bonifacio	Deep Sea Trawl Ban (GFCM FRA)
Pelagos Sanctuary for Marine Mammals	

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
NATURA 2000 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ - 1996

NATURA 2000 Network of
Protected Areas in Greece - 1996

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

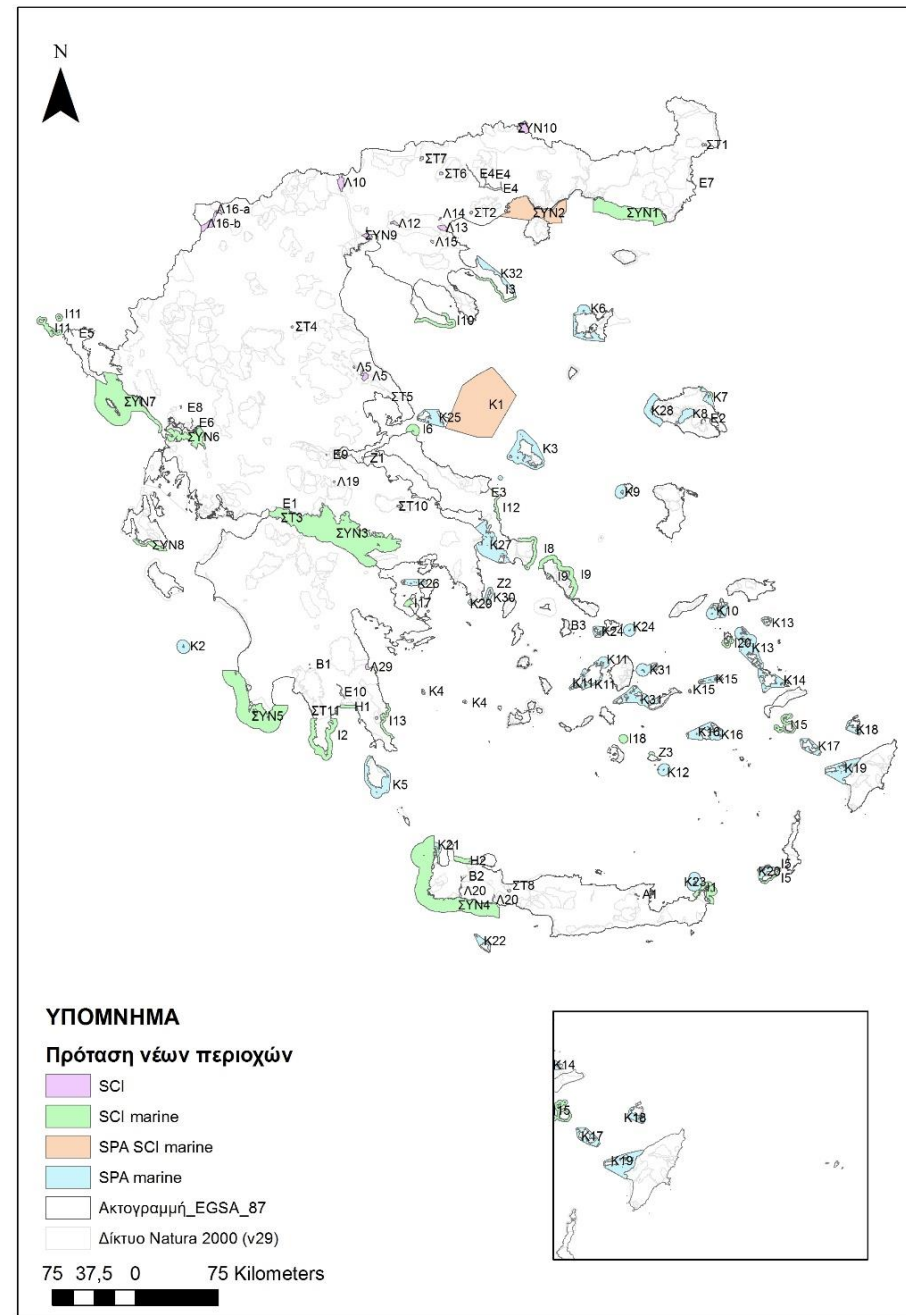
EUROPEAN LEGISLATION- DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΝΕΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Δεκ. 2017

- 100 νέες περιοχές
- Μεγάλο Ποσοστό Θαλάσσιων Περιοχών (από 6% σε > 20%)

NATURA 2000 Network of Protected Areas NEW ADDITIONS Dec.. 2017

- 100 New areas
- Increased % of Marine Protected Areas (from 6% to > 20%)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

1. Habitats and Species Directive (92/43/EEC)

2. Wild birds Directive (2009/147/EC)*

- The Habitats Directive: contributes towards protection of EU biodiversity, including the marine environment, through measures designated to maintain and/or restore natural habitats and wild flora / fauna.
- The Birds Directive: conservation of all naturally occurring wild bird species, and covers their protection, management and control.

Together these two directives form the backbone of EU environmental legislation, covering:

- all wild birds (>500 species),
- more than 1000 species of flora & fauna (including marine),
- more than 230 habitat types (including marine).

In 2011 the NATURA 2000 network included approximately 26.000 sites (SCI, SAC, SPA)

3. Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC)

Ecosystem-based management approach.

Achieve Good Environmental Status (GES) by 2020

GES – *Good Environmental Status*

“The environmental status of marine waters where these provide ecologically diverse and dynamic oceans and seas which are clean, healthy and productive” Article 3

11 descriptors of GES

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives

3. Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC)

Descriptor 1. **Biodiversity** is maintained

Descriptor 2. **Non-indigenous** species do not adversely alter the ecosystem

Descriptor 3. The population of **commercial fish species** is healthy

Descriptor 4. Elements of **food webs** ensure long-term abundance and reproduction

Descriptor 5. **Eutrophication** is minimized

Descriptor 6. The **sea floor integrity** ensures functioning of the ecosystem

Descriptor 7. Permanent alteration of **hydrographical conditions** does not adversely affect the ecosystem

Descriptor 8. Concentrations of **contaminants** give no effects

Descriptor 9. **Contaminants in seafood** are below safe levels

Descriptor 10. **Marine litter** does not cause harm

Descriptor 11. Introduction of energy (including **underwater noise**) does not adversely affect the ecosystem

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives & Marine Strategy

Habitats and Species Directive (92/43/EEC) - HD

+

Wild birds Directive (2009/147/EC) - BD

+

Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC) - MSFD

Similarities:

- a) Conservation of biodiversity in the marine environment.
- b) Establishment of protected areas
- c) Proactive & Reactive elements: not just protect, manage and maintain, but also restore and recover habitats and species.
- d) Set specific criteria for achievement of good environmental status
- e) Require monitoring, periodic assessment and reporting.

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives & Marine Strategy

Habitats and Species Directive (92/43/EEC) - HD

+

Wild birds Directive (2009/147/EC) - BD

+

Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC) - MSFD

Differences:

- a) MSFD is strictly marine and includes all marine biodiversity
- b) Ultimate objectives to be achieved: same but different
 - MSFD – GES – more ecosystem-based approach to the management of human activities
 - HB – FCS
 - BD – FCS / maintain populations at a level which corresponds to particular ecological, scientific and cultural requirements.
- c) Different timetable MSFD (2020), HB & BD (no formal deadline)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Birds Directives & Marine Strategy

Habitats and Species Directive (92/43/EEC) - HD

+

Wild birds Directive (2009/147/EC) - BD

+

Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EEC) - MSFD

Differences:

d) Types of measures are different

MSFD – 11 descriptors monitored through national marine strategies

HB & BD – Protect habitats and species

But they complement each other:

- Collection of information
- Assessment of certain features
- MSFD ensures that Natura 2000 sites are not compromised because of degradation outside of protected areas

- Οδηγία (92/43) ΕΕ Φυσικών Οικοτόπων & της Άγριας Πανίδας και Χλωρίδας (———→ Network of Protected Areas NATURA 2000)

διατήρηση της Βιοποικιλότητας και της Φυσικής Κληρονομιάς στην Ευρώπη με την οργάνωση ενός Δικτύου περιοχών με ιδιαίτερα Οικολογικά, Κοινωνικά, Πολιτιστικά και Οικονομικά χαρακτηριστικά, που τελούν υπό ειδικό καθεστώς Διαχείρισης

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Species Directive 92/43

- Οδηγία (92/43) ΕΕ Φυσικών Οικοτόπων & Οικοτόπων Ειδών (Άγρια Πανίδα και Χλωρίδα) (NATURA 2000)

‘Φυσικοί Οικότοποι’ (Habitat types) : χερσαίες περιοχές ή υγρά τοπία που διακρίνονται χάρη στα βιολογικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά τους είτε είναι εξ’ ολοκλήρου φυσικές είτε ημιφυσικές

‘Οικότοποι ενός είδους’ (Species): το περιβάλλον το οριζόμενο από βιολογικούς και μη βιολογικούς χαρακτηριστικούς παράγοντες, στο οποίο ζει το είδος σε ένα από τα στάδια του βιολογικού του κύκλου

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Species Directive 92/43

□ Οδηγία (92/43) ΕΕ Φυσικών Οικοτόπων & Οικοτόπων Ειδών (Άγρια Πανίδα και Χλωρίδα) (NATURA 2000)

‘Φυσικοί Οικότοποι’: περιλαμβάνονται 207 τύποι (Habitat types) φυσικών οικοτόπων που θεματοποιούνται ως εξής:

- Παράκτιοι & αλοφυτικοί οικότοποι (Coastal/Halophytic habitats)
- Παράκτιες & ενδοχωρικές θίνες (Coastal & Terrestrial dunes)
- Οικότοποι γλυκών υδάτων (Fresh Water Habitats)
- Εύκρατα χέρσα εδάφη & λόχμες (Temperate Terrestrial Habitats)
- Λόχμες με σκληρόφυτη βλάστηση (Pits with sclerophyllous vegetation)
- Φυσικές & ημιφυσικές χλοώδεις διασπάσεις (Natural or semi-natural grassy splits)
- Υψηλοί & χαμηλοί τυρφώνες (High or low bogs)
- Βραχώδεις οικότοποι & σπήλαια - Δάση (Rocky habitats & Caves) – (Forests)

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Species Directive 92/43

- Οδηγία (92/43) ΕΕ Φυσικών Οικοτόπων & Οικοτόπων Ειδών (Άγρια Πανίδα και Χλωρίδα) (NATURA 2000)

‘Οικότοποι ενός είδους’ (Species): περιλαμβάνει 508 είδη ‘κοινοτικού ενδιαφέροντος’ (Species of EU Community Interest) δηλ. είδη που διατρέχουν κίνδυνο, ευπρόσβλητα, σπάνια ή ενδημικά. Από τα είδη αυτά είναι:

- 199 **είδη Ζώων (Animals)** (35

θηλαστικά/mammals, 19 ερπετά/reptiles, 19 αμφίβια/amphibians, 63 ψάρια/fishes & 57 ασπόνδυλα/invertebrates)

- 309 **είδη Φυτών (Plants)**

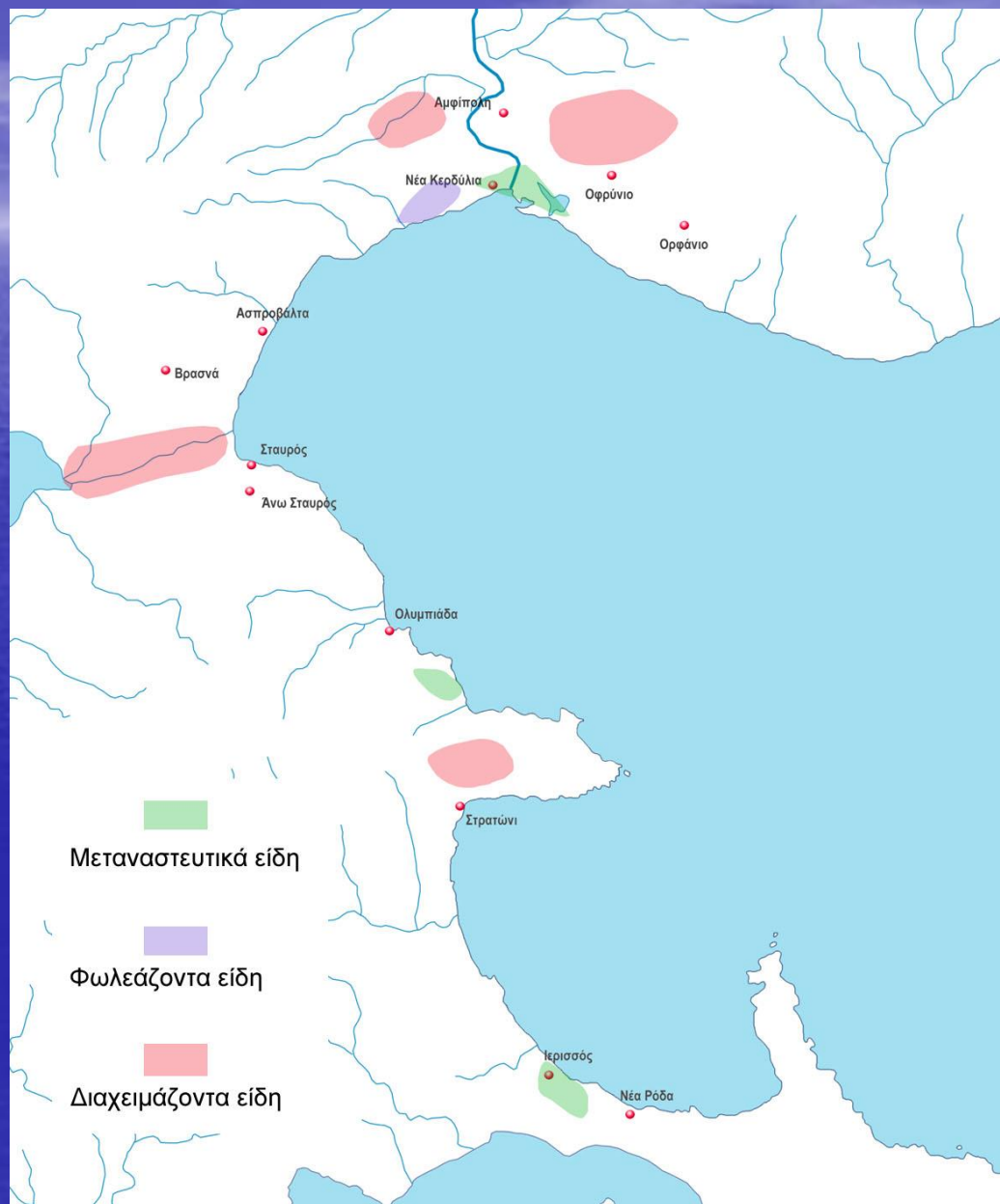
ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

EUROPEAN LEGISLATION-DIRECTIVES Habitats & Species Directive 92/43

Case Study STRYMONIKOS GULF – N AEGEAN SEA TERRESTRIAL & COASTAL AREA

NATURA site in Greece

- 8 είδη Αμφιβίων/amphibians
- 18 είδη Ερπετών/reptiles
- 164 είδη Πτηνών/birds
(τα 116 μεταναστευτικά)
- 17 είδη θηλαστικών/mammals
Canis aureus
Lutra lutra
Felis silvestris

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Γ. Εθνική Νομοθεσία/NATIONAL LEGISLATION-Greece

- ❑ Νόμος 1650/86 για την Προστασία του Περιβάλλοντος
- ❑ Νόμος 187/1973 «Αλιευτικός Κώδικας»
- ❑ Νόμος 1739/87 «για τη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων»
- ❑ Νόμος 2742/99 «για Χωροταξικό Σχεδιασμό και Αειφόρο Ανάπτυξη»
- ❑ Νόμος 1337/1983 «Οικιστικές περιοχές – Ορθολογική Χωροταξία και Προστασία των Ακτών»
- ❑ Νόμος 2242/1994 «Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, προστασία φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος»
- ❑ Νόμος 998/1979 «Προστασία Δασών και Δασικών Εκτάσεων»
- ❑ Νόμος 1734/87 «Περί Βοσκοτόπων»
- ❑ ΚΥΑ 33318/3028/90 « Περί της σύστασης της επιτροπής Φύση 2000»
- ❑ Νόμος 3044/2000 «Περί ίδρυσης 25 φορέων διαχείρισης σε αντίστοιχες προστατευόμενες περιοχές»

**Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)/Law 1650
(articles 18, 19 & 21)**

▷ Η φύση & το τοπίο προστατεύονται & διατηρούνται ώστε να διασφαλίζονται:

- οι φυσικές διεργασίες
- η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων
- η ισορροπία & εξέλιξη των οικοσυστημάτων
- η ποικιλομορφία, ιδιαιτερότητά ή μοναδικότητά

ΤΟΥΣ

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Γ. Εθνική Νομοθεσία/NATIONAL LEGISLATION-Greece

ΙΧ. Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)

▷ Χαρακτηρισμοί Περιοχών με βάση κριτήρια Νόμου

- ❑ Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (Areas of Total Nature Protection)
- ❑ Περιοχές Προστασίας της Φύσης (Areas of Nature Protection)
- ❑ Εθνικά Πάρκα (Protected Areas-National Parks)
- ❑ Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί, Προστατευόμενα Τοπία & Στοιχεία του Τόπου (Protected Natural formations, Protected Landscapes)
- ❑ Περιοχές Οικο-ανάπτυξης (Areas for eco- sustainable Development)

ΙΧ. Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)

- ▶ Περιοχές **Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (Areas of Total Nature Protection)** είναι:
 - ❑ Εκτάσεις με **εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα**
 - ❑ Βιότοποι ή Οικότοποι **σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας**
 - ❑ Εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον **κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας**

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Γ. Εθνική Νομοθεσία/NATIONAL LEGISLATION-Greece

ΙΧ. Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)

▷ Στις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης:

□ Απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα (No Human activities)

□ Κατ' εξαίρεση **ΜΟΝΟΝ** επιτρέπονται (Scientific Monitoring only)

Διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας

ΙΧ. Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)

▷ Τα βήματα που γίνονται προκειμένου μια περιοχή να χαρακτηριστεί ως **Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης** είναι:

- ❑ ύπαρξη ειδικού **χωροταξικού** σχεδίου ή γενικού **πολεοδομικού** σχεδίου (Spatial Planning)
- ❑ σύνταξη **Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης** (Ε.Π.Μ.) ⇒ **τεκμηρίωση σημασίας** προστατευτέου αντικειμένου & **σκοπιμότητα προτεινόμενων** μέτρων προστασίας (Environmental Impact Assessment Study)
- ❑ έκδοση **Υπουργικών Αποφάσεων** (Υπ. Γεωργίας & Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.) – 2ετής διάρκεια (Ministry Decisions)
- ❑ έκδοση **Προεδρικών Διαταγμάτων** (Presidential Decrees)

ΙΧ. Νόμος 1650/86 (άρθρα 18, 19 & 21)

▷ Ενδεικτικά παραδείγματα εφαρμογής του Νόμου στην Ελλάδα είναι (Cases where this Law had effective protection of the Ecosystems and the Species these harbor):

- ❑ Ζώνες Προστασίας & Μέτρα Προστασίας στην Λ.Θ. Μεσολογγίου & Αιτωλικού και των εκβολών των ποταμών Ευήνου & Αχελώου
- ❑ Απαγόρευση εγκατάστασης Ιχθυογεννητικών Σταθμών & άσκηση κυνηγετικής δραστηριότητας στον Αμβρακικό κόλπο
- ❑ Απαγόρευση εγκατάστασης Διαλυτηρίων Πλοίων & άλλων Βιομηχανικών Μονάδων στους υγροτόπους της Καβάλας

ΠΑΡΑΚΤΙΑ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Γ. Εθνική Νομοθεσία/NATIONAL LEGISLATION-Greece

□ Στην Ελλάδα το Νομικό Καθεστώς (Πλαίσιο) Προστασίας της Φύσης γενικότερα και των Υγροτόπων ειδικότερα είναι – κατά τους νομικούς επιστήμονες- αρκετά ικανοποιητικό (Legal framework in Greece is adequate)

Δυστυχώς η εφαρμογή του δεν είναι ικανοποιητική!!!
(However the **application and enforcement of the Legal framework is not satisfactory enough**)

Σαφώς τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιηθεί μεγάλη πρόοδος ... όμως ακόμη.... (improvement over the last 2 decades)

υπάρχει μακρύς δρόμος να διανυθεί προκειμένου να αναχαιτισθούν οι απόπειρες καταστροφών (still road to be covered in an effort to be more effective protection and conservation of Habitat types and Species /Biological Resources)